

Politically Exposed Persons: Exposure in Nederland

De afgelopen paar maanden heeft het AMLC een project gedraaid met als onderwerp Politically Exposed Persons (PEP's). Doel was om het witwassen door PEP's, al dan niet via verbonden partijen, familieleden of met PEP's geassocieerde personen, in of door Nederland te onderzoeken. Onderdeel van het project was het in kaart brengen van literatuur en onderzoeken wat onze eigen datapositie (als belangrijkste zijnde de verdachte transacties (VT's)) laat zien over de aanwezigheid van financiële belangen van PEP's in Nederland. Dit artikel is een samenvatting van deze deelactiviteiten.

Aanleiding

De term Politically Exposed Person (of in het Nederlands: Politiek Prominent Persoon) zag het levenslicht in het begin van de 21^e eeuw. De FATF begon zich druk te maken over het feit dat hooggeplaatste politieke functies vatbaar waren voor omkoping en corruptie. Aanleiding was een militair leider die aan de macht kwam in Nigeria in 1993 en de jaren erna miljarden dollars heeft onttrokken aan de staatskas door het gunnen van zeer hoge inkoopcontracten aan vrienden en familie, maar ook letterlijk contant geld het land uit verplaatste.¹

Definitie van een PEP

Er zijn meerdere definities van de term PEP. De term PEP wordt door de Financial Action Task Force (FATF)² gedefinieerd als een persoon aan wie een prominente publieke functie is of was toevertrouwd. Vanwege hun positie en invloed, wordt erkend dat veel PEP's posities bekleden die mogelijk kunnen worden misbruikt met als doel het plegen van witwasdelicten en gronddelicten, waaronder corruptie.

Er is niet één definitie van PEP's. Zo hanteren de Wolfsberg Group en de Europese Commissie net weer een andere definitie. Er zit bijvoorbeeld verschil in vanaf welke senioriteit je een PEP bent. Daarmee bestaat er ook niet één lijst met namen van PEP's wereldwijd. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Ten eerste omdat er dus geen eenduidige definitie van de term PEP is.³ Een dergelijke lijst zou ook onwenselijk zijn, want als crimineel zou je dan de mensen op deze lijst gemakkelijk kunnen ontlopen.⁴ Bovendien verdient een meer risicogebaseerde kijk op PEP's de voorkeur boven een statische lijst die afgevinkt kan worden.

Voor de situatie in Nederland heeft het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 desalniettemin enige nadere uitwerking van de begrippen PEP, familielid of naaste geassocieerde van een PEP gegeven:

- Prominente publieke functies zijn in elk geval:
  - staatshoofd, regeringsleider, minister, onderminister of staatssecretaris;
  - parlamentslid of lid van een soortgelijk wetgevend orgaan;
  - lid van het bestuur van een politieke partij;
  - lid van een hooggerechtshof, constitutioneel hof of van een andere hoge rechterlijke instantie die arresten wijst waartegen, behalve in uitzonderlijke omstandigheden, geen beroep openstaat;
  - lid van een rekenkamer of van een raad van bestuur van een centrale bank;
  - ambassadeur, zaakgelastigde of hoge officier van de strijdkrachten;
  - lid van het leidinggevend lichaam, toezichthoudend lichaam of bestuurslichaam van een staatsbedrijf;
  - bestuurder, plaatsvervangend bestuurder, lid van de raad van bestuur of bekleder van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie.

Middelbare of lagere functionarissen vallen niet onder de in het eerste lid bedoelde prominente publieke functies.⁵

- Familierelaties van een politiek prominente persoon zijn:
  - de echtgenoot van een politiek prominente persoon of een persoon die als gelijkwaardig met de echtgenoot van een politiek prominente persoon wordt aangemerkt;
  - een kind van een politiek prominente persoon, de echtgenoot van dat kind of een persoon die als gelijkwaardig met de echtgenoot van dat kind wordt aangemerkt;
  - de ouder van een politiek prominente persoon.
- Personen bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon zijn:

---

¹ Menz (2021)

² FATF (2013)

³ Choo (2010)

⁴ Choo (2008)

⁵ 'However, there should be awareness that middle ranking and more junior officials could act on behalf of a PEP to circumvent AML/CFT controls.' (FATF, 2013)

- een natuurlijke persoon van wie bekend is dat deze met een politiek prominente persoon de gezamenlijke uiteindelijk belanghebbende is van een juridische entiteit of een juridische constructie, of die met een politiek prominente persoon andere nauwe zakelijke relaties heeft;
- een natuurlijke persoon die de enige uiteindelijk belanghebbende is van een juridische entiteit of juridische constructie waarvan bekend is dat deze is opgezet ten behoeve van de feitelijke begunstiging van een politiek prominente persoon.

Een uniek kenmerk van de hedendaagse PEP's is hun zichtbaarheid. Ze worden genoemd in media en op het internet, staan opgenomen in UBO-registers en commerciële KYC-databases. Deze zichtbaarheid zorgt ervoor dat PEP's vaak gebruik maken van tussenpersonen om namens hen financiële zaken af te handelen.⁶ Het is niet ongebruikelijk dat naaste medewerkers, vrienden en familie transacties uitvoeren of anderszins activa in hun bezit houden of verplaatsen namens de PEP. Dit gebruik van tussenpersonen is op zichzelf niet noodzakelijkerwijs een indicator van illegale activiteiten, aangezien dergelijke tussenpersonen ook vaak gebruikt worden bij zaken of opbrengsten die volledig legitiem zijn. Feit is echter wel dat de eigendomsstructuur minder transparant wordt en daarmee het uitvoeren van KYC-procedures lastiger wordt. Deze obstakels kunnen nog een stukje groter worden als een PEP een speciale status heeft zoals diplomatieke immuniteit.

Gronddelicten

Met de positie van de PEP gaat veelal een unieke concentratie van macht (bevoegdheden), invloed en informatie gepaard. De functie berust bovendien sterk op door het publiek gegeven vertrouwen en verantwoordelijkheid. Het gegeven vertrouwen en de verantwoordelijkheid kunnen worden misbruikt. De concentratie van macht, invloed en informatie geeft hier gelegenheid toe. Het misbruik kan plaatsvinden in de vorm van financiële criminaliteit, waarbij (ongerechtvaardigde) zelfverrijking een mogelijk doel is. Geldgenererende gronddelicten zien op diefstal, verduistering, oplichting en corruptie. Deze delicten gaan vaak samen met valsheid in geschrifte en zijn onlosmakelijk verbonden met witwassen.

Eén van de meest genoemde gronddelicten waar PEP's gezien hun positie mogelijk mee in aanraking komen, is corruptie. Corruptie is het misbruik maken van toegekende bevoegdheden of macht voor persoonlijk gewin. Uiteraard zijn niet alle politici corrupt, maar zij zijn wel kwetsbaar omdat zij de capaciteit hebben om gelden toe te kennen en anderszins publieke beslissingen te nemen. Corruptie kan ook plaatsvinden doordat publieke gelden verduisterd worden voor eigen gewin. Het 1MDB schandaal⁷ is daar mogelijk het bekendste voorbeeld van.

Transparency International onderkent drie categorieën van corruptie:

- Politieke corruptie – manipulatie van beleid, instellingen en procedureregels bij de toewijzing van middelen en financiering door politieke besluitvormers, die hun positie misbruiken om hun macht, status en rijkdom in stand te houden;
- 'Grand corruption' – daden gepleegd op een hoog bestuursniveau die het beleid of het centrale functioneren van de staat verstoren, waardoor leiders kunnen profiteren ten koste van het algemeen belang; en
- 'Petty corruption' – alledaags misbruik van toevertrouwde macht door ambtenaren op laag en middenniveau in hun interacties met gewone burgers, die vaak proberen toegang te krijgen tot basisgoederen of -diensten in plaatsen als ziekenhuizen, scholen, politiediensten en andere instanties.

PEP's zullen voornamelijk bij de eerste twee vormen van corruptie betrokken zijn.

De stabiliteit binnen West-Europa, de welvaart, de openheid op financieel- en handelsgebied, de betrouwbaarheid van de rechtssystemen, het financiële verkeer en de trustdienstverlening maken het aantrekkelijk voor niet-ingezetenen om met en in West-Europa zaken te doen en/of financiële belangen onder te brengen, veilig en uit zicht of buiten de directe invloedssfeer van autoriteiten in eigen land. PEP's, diens familieleden of naast geassocieerden betrokken bij corruptie en/of witwassen zullen hier zeker behoefte aan hebben voor het verplaatsen of het stallen van crimineel verkregen vermogens. Dit resulteert ook voor Nederland in een risico voor de veiligheid en integriteit van de Nederlandse financiële sector.

Witwassen van vermogen uit gronddelicten

Voor het witwassen van corruptiegelden staan alle methoden van witwassen ter beschikking aan de ontvanger van de corruptiegelden. Indien een buitenlandse PEP betrokken is bij corruptie en gelden over de grenzen wil aanwenden c.q. veilig stellen, zijn er toch wat meer specifieke methoden te noemen. De FATF geeft in haar rapport "Laundering the Proceeds of Corruption"⁸ naast de nodige voorbeelden een aantal gebruikelijke

⁶ APG (2004)

⁷ De voormalig premier van Maleisië werd in 2020 veroordeeld voor corruptie rondom staatsfonds 1MDB.

⁸ FATF (2011)

methoden om gelden afkomstig van corruptie wit te wassen. Het witwassen van opbrengsten door PEP's kan verschillende vormen aannemen, afhankelijk van de aard van het gronddelict. De meest voorkomende vormen van criminele opbrengsten door PEP's zijn (1) het aannemen van steekpenningen of smeergeld, (2) afpersing, (3) opbrengsten van belangenverstremgeling en (4) gelden die verduisterd zijn uit de schatkist. Het begrijpen van de typische methoden waarmee PEP's op onrechtmatige wijze opbrengsten verkrijgen, helpt bij het begrijpen hoe deze gelden kunnen worden witgewassen.

Zo stroomt het geld bij steekpenningen en smeergeld vaak van een privaat rechtspersoon naar de PEP (of gelieerde) in ruil voor een tegenprestatie. Deze gelden zullen veelal via een lege vennootschap of trustkantoor naar de PEP stromen waarbij deze gelden vaak niet eens in het thuisland van de PEP komen. In het geval van smeergeld zal het geld van het slachtoffer naar de PEP lopen. Dit kan via het thuisland van de PEP gaan, maar hoeft niet. Bij gevallen van belangenverstremgeling loopt de geldstroom vaak iets anders. De PEP heeft dan een financieel belang in een bedrijf dat zaken doet met de overheid. Het geld stroomt dan vanuit de Staat (dan wel de Centrale Bank) naar het account van het bedrijf waar de PEP belangen in heeft. Bij verduistering kan het om vele mogelijke geldstromen gaan, afhankelijk van de manier dat het geld verduisterd is.

De Egmont Groep heeft 72 corruptie- en witwasindicatoren samengebracht in het rapport 'FIU Tools and practices for investigating laundering of the proceeds of corruption' (2019) gebaseerd op corruptiegerelateerde zaken. Ter illustratie volgen hier enkele indicatoren specifiek voor witwassen door de ontvangende partij:

- Overheidsfunctionarissen ontvangen of kopen aandelen (of de optie om aandelen te kopen):
  - In een bedrijf in ruil voor diensten; of
  - In een bedrijf waar de aankoop wordt gefinancierd door de verkoper; of
  - In een bedrijf waarbij de koopprijs lager ligt dan de intrinsieke waarde van het bedrijf; of
  - In een bedrijf zit en van het bedrijf een dividend ontvangt dat niet in verhouding staat tot de koopprijs; of
  - die het recht geven om aandelen te verkopen tegen een prijs die hoger is dan de huidige marktwaarde of de prijs waartegen de aandelen zijn gekocht;
  - En profiteert van een aandelentransactie waarbij de aankoop- en verkoopdata van aandelen binnen een korte periode liggen.
- Overheidsfunctionarissen ontvangen lening garanties van een overheidsbedrijf of overheidsinstantie, of een lening onder gunstige voorwaarden.
- Overheidsfunctionarissen ontvangen kwijtschelding van schulden of de schuldeiser ontslaat de terugbetalingsvereisten.
- Overheidsfunctionarissen voeren transacties uit met staatsinvesteringsfondsen of met de overheid verbonden bedrijven.
- De aankoop van goederen of diensten, of de overdracht van betalingen, of de ontvangst van andere voordelen (d.w.z. huurbetalingen, schoolgeld, chauffeursgelden, vergoedingen voor particuliere gezondheidszorg, financiering van privéjets, advieskosten, hoge commissies, enz.) voor of namens een overheidsfunctionaris, van de aanbestedende dienst, of een aannemer in de periode van de uitvoering van de staatsopdracht.
- Aankopen of leasen van roerende of onroerende goederen door overheidsfunctionarissen die niet samenvallen met het inkomen van de betrokkene.
- Overheidsfunctionarissen richten juridische entiteiten of juridische constructies op die grond en gebouwen van aanzienlijke waarde hebben gekocht (zoals blijkt uit hun boekhouddocumenten), ondanks de afwezigheid van enige andere commerciële activiteit, of zonder een gerechtvaardigde financieringsbron.
- Gebruik van Joint Venture-structuren voor overheidscontracten waarbij overheidsfunctionarissen of een bedrijf dat daarvan deel uitmaakt stille vennoten zijn.
- Naaste familieleden of medewerkers van overheidsfunctionarissen worden aangesteld als senior Managementfunctionarissen in particuliere bedrijven zonder te voldoen aan de noodzakelijke vereisten voor het aanvaarden van de functie, of het salaris of het compensatiepakket van de werknemer is niet evenredig aan de marktomstandigheden.

Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

In 2005 bracht het Europees Parlement en de Raad de derde anti-witwasrichtlijn uit. In 2006 bracht de Europese Commissie de PEP-richtlijn uit tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van de derde anti-witwasrichtlijn wat betreft de definitie van (buitenlandse) PEP's en de onderzoeksverplichtingen. Uitgangspunt was dat Wwft-instellingen redelijke en adequate maatregelen moeten nemen om PEP's te herkennen en te monitoren. Later verviel deze PEP-richtlijn en ging deze op in de vierde anti-witwasrichtlijn. Op dat moment konden Nederlandse natuurlijke personen eveneens de status PEP krijgen.

De PEP is de enige concreet genoemde cliëntrelatie in de Wwft die specifieke verplichtingen oplevert voor instellingen. Zo wordt de PEP genoemd in het artikel van het verrichten van een verscherpt cliëntenonderzoek.⁹ Naast de PEP zelf worden de familieleden¹⁰ en met de PEP naaste geassocieerde personen¹¹ in de Wwft genoemd. Ten aanzien van deze groep gelden voor instellingen dezelfde verplichtingen.

Er zijn vijf scenario's denkbaar waarin poortwachters met een PEP in aanraking komen. Ten eerste kan een PEP een directe relatie hebben met de poortwachter¹². Bijvoorbeeld omdat een PEP een bankrekening aanhoudt bij een bank. Ten tweede kan er sprake zijn van een indirecte relatie. Bijvoorbeeld wanneer een PEP de aandeelhouder is van een rechtspersoon en die rechtspersoon houdt een bankrekening aan bij een bank. Het risico is groter naarmate het belang van de PEP bij de rechtspersoon groter is. Een derde mogelijkheid is wanneer de PEP de controle heeft over een rechtspersoon, zonder hij als bestuurder of aandeelhouder staat ingeschreven, en deze rechtspersoon een relatie is van de poortwachter. Dit scenario vergt enig onderzoekwerk van de poortwachter. Het vierde scenario is aan de hand wanneer een financiële dienstverlener gebruik maakt van de diensten van een PEP dan wel een entiteit die beheerd wordt door een PEP. Het vijfde scenario is aan de hand wanneer een poortwachter een dienst verleent aan een PEP. In alle vijf de scenario's is er sprake van een risico op witwassen. Scenario 4 en 5 behelzen daarnaast risico's omtrent omkoping en corruptie.

Wanneer een poortwachter direct dan wel indirect te maken heeft met een PEP, schrijft de Wwft voor dat verscherpt cliëntonderzoek op zijn plek is. In aanvulling op de 'reguliere' cliëntonderzoekmaatregelen, schrijft de Wwft een aantal additionele handelingen voor. Deze zien er allereerst op dat een instelling over passende risicobeheersystemen beschikt om te bepalen of de UBO een PEP is. Als dat het geval is, dan (1) dient hoger leidinggevend personeel het aangaan van de zakelijke transactie of het verrichten van de transactie goed te keuren, (2) dienen passende maatregelen getroffen te worden om de bron van het vermogen van de relatie of de transactie vast te stellen en (3) wordt de zakelijke relatie doorlopend aan verscherpte controle onderworpen.¹³ Indien een persoon niet langer een prominente publieke functie bekleedt, past de instelling passende risico gebaseerde maatregelen zo lang als nodig, doch ten minste gedurende 12 maanden, toe, totdat deze persoon niet langer het hoger risico met zich brengt dat hoort bij politiek prominente personen.¹⁴ Dezelfde maatregelen gelden voor familieleden en naaste geassocieerden van PEP's.¹⁵

Recent gaf de Rechtbank Rotterdam meer duidelijkheid over wanneer wordt voldaan aan de toestemming van hoger leidinggevend personeel op een PEP dossier (art. 8 lid 5 Wwft). Zie [hier](#).

FATF evaluatie Nederland met betrekking tot PEP's

De FATF scoorde Nederland in de meest recente evaluatie (2022) op het punt van PEP's 'largely compliant'.¹⁶ De verschillende financiële poortwachters scoorden over het algemeen voldoende op het monitoren van PEP's. Uit de jaarlijkse enquête van DNB blijkt dat 66 procent van de banken specifieke *business rules* voor PEP's heeft met betrekking tot transactiemonitoring. De AFM constateert dat beleggingsinstellingen te weinig concrete processen voor PEP's hebben geformuleerd, terwijl zij in de praktijk over het algemeen voldoen aan de identificatieverplichtingen. CDD-maatregelen worden meestal toegepast, hoewel het zorgwekkend is dat in de sector van de verzekeringstussenpersonen slechts de helft van de meldingsplichtige entiteiten systemen heeft om PEP's te identificeren en dat een aanzienlijk aantal PSP's geen concrete stappen heeft geïmplementeerd om met PEP's om te gaan.

De niet-financiële poortwachters scoorden iets minder. De meeste niet-financiële instellingen hadden zeer weinig PEP-klienten, maar waren in staat om de maatregelen uit te leggen die waren genomen om mitigerende maatregelen te identificeren en toe te passen, wat grotendeels betrekking heeft op het eisen van een senior managementovereenkomst om de klant aan te nemen. Kleinere meldingsplichtige instellingen in andere sectoren, waaronder advocaten, notarissen en vastgoedmakelaars, vragen klanten vaak om zelf aan te geven of ze PEP's

⁹ Zie onderdeel 5.4 van de Algemene leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft), Ministerie van Financiën en Ministerie van Justitie en Veiligheid, 21 juli 2020.

¹⁰ Artikel 1, lid 1 Wwft. Familielid van een politiek prominente persoon: natuurlijke persoon die een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen familierelatie heeft met een politiek prominente persoon.

¹¹ Artikel 1, lid 1 Wwft. Persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon: natuurlijke persoon die behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie personen.

¹² Menz (2021)

¹³ Art. 8 lid 5 Wwft

¹⁴ Art. 8 lid 7 Wwft

¹⁵ Art. 8 lid 8 Wwft

¹⁶ FATF (2022)

zijn, in plaats van automatisch namen te screenen aan de hand van lijsten. Het is niet duidelijk in hoeverre de eigen verklaringen nauwkeurig worden onderzocht om te bepalen of de verklaringen juist zijn. Ook was er algemene kennis over eisen voor cliënten uit risicolanden, maar het is onduidelijk hoe goed maatregelen in de praktijk worden toegepast en de autoriteiten hebben hier geen uitgesproken mening over. Dit is een punt van zorg, vooral met betrekking tot domicilieverleners, aangezien veel van hun klanten uit andere landen komen, waardoor het moeilijker wordt om PEP's te identificeren. Zoals eerder vermeld, besteden de meeste makelaars de naleving uit, maar gaven tijdens de *onsite* voorbeelden van risicovolle situaties die hen ertoe hadden gebracht aanvullende maatregelen te nemen, waaronder het afzien van verkoop.

De zorg van de FATF wat betreft Nederland gaat voornamelijk over de BES-eilanden. Op de BES-eilanden bestaat namelijk geen strikt vereiste om toestemming van het senior management te hebben voor het aangaan en voortzetten van PEP-relaties. Daarnaast zijn financiële instellingen op de BES-eilanden niet verplicht om de herkomst van de middelen vast te stellen en het senior management te informeren voordat levensverzekeringen worden uitgekeerd.

Financiële belangen van PEP's in Nederland

Omdat de PEP's als enige groep expliciet benoemd wordt in de Wwft, mag je verwachten dat PEP's aanwezig zijn in de VT's. In totaal konden we ruim duizend PEP gerelateerde VT's identificeren.

Het staat ons niet vrij om concreet in te gaan op deze VT's, maar enkele algemene beelden kunnen we wel delen. Dit doen we, omdat we denken dat deze beelden poortwachters en andere ketenpartners helpen bij het identificeren en begrijpen van transacties rondom PEP's.

Bedragen

De waarde van deze ruim duizend VT's ligt hoger dan bij de rest van de VT's en hebben een totale waarde van ruim 14 miljard euro. Van deze ruim 14 miljard euro, gaat bijna de helft van het buitenland naar Nederland. Een aanzienlijk kleiner deel blijft in Nederland dan wel verlaat Nederland naar het buitenland. Het kleinste gedeelte blijft in het buitenland. Een aanzienlijk deel van de VT's heeft een onbekende bestemming dan wel herkomst, omdat het niet is ingevuld door de melder. Dit ligt in lijn met de rest van de VT's. Ook daar gaat het grootste gedeelte over transacties die Nederland als bestemming hebben. Dit is wellicht niet gek, gezien het feit dat bij witwassen en terrorismefinanciering (in eerste instantie) meer naar de herkomst dan de bestemming van de gelden wordt gekeken.

Landen

De landen waar het meeste geld vandaan komt, zijn Cyprus, Zwitserland, Letland, Ghana, Kazachstan, Rusland, Angola, Frankrijk, de Verenigde Arabische Emiraten en Monaco. De landen waar het meeste geld heen gaat, zijn Letland, Portugal, Maagdeneilanden, Rusland, Zwitserland, Suriname, Singapore, Luxemburg, Cyprus en Groot-Brittannië. Deze landen staan waarschijnlijk om verschillende redenen in dit rijtje (door de afscherming die zij bieden, door de relaties met Nederland dan wel de aanwezigheid van vermogende PEP's). Opvallend is dat dit niet per se de landen zijn die door bijvoorbeeld Transparency International genoemd worden met een hoog risico op corruptie.

Transactiedata

De transactiedata van deze VT's betreffen een brede periode. De meeste van de transacties worden gemeld in de periode van 2011 tot 2023. Als we vervolgens kijken naar de doormelddata¹⁷, dan zien we een flinke piek in 2022. Een voor de hand liggende verklaring is dat de oorlog in Oekraïne, die in 2022 startte, heeft bijgedragen aan het melden van transacties van gesanctioneerde PEP's als ongebruikelijk dan wel van de FIU om ongebruikelijke transacties van PEP's (alsnog) verdacht te verklaren.

Melders

De ruim duizend VT's zijn gemeld door ruim honderd melders. Veruit het grootste gedeelte is gemeld door banken.

Opvallend is dat ruim de helft van de VT's waar een (geassocieerde van een) PEP in voor komt, de melder de aanwezigheid van de PEP niet expliciet benoemd. Deze VT's zijn wij op het spoor gekomen door een hit in World-Check. Een mogelijkheid is dat de melder wel van de PEP status op de hoogte was, maar niet erbij vermeld heeft. Een andere mogelijkheid is dat de melder niet op de hoogte was van de status van de PEP. Het is voor ons als opsporingsdienst prettig als de melder de term 'PEP' vermeldt als dit bekend is.

---

¹⁷ Het moment dat de FIU de melding verdacht heeft verklaard en opsporing er toegang tot krijgt.

PEP's

De ruim duizend VT's hebben betrekking op ruim honderd PEP's. Een aantal daarvan heeft de Nederlandse nationaliteit, maar veelal betreffen dit buitenlandse PEP's. Enkele tientallen van deze PEP's zijn gesanctioneerd.

Relatie met Nederland

Er is tenslotte gekeken wat de aanwezigheid van die ruim honderd PEP's is in Nederland. Iets minder dan de helft van de VT's zijn transacties waar de PEP de tegenpartij is van een klant van de meldingsplichtige instelling, dan wel gelieerd is aan de tegenpartij. De PEP heeft dan dus niet per se zelf aanwezigheid in Nederland, maar is betrokken bij de tegenpartij (veelal in het buitenland).

Iets meer dan de helft van de VT's betreft transacties waar de klant van de meldingsplichtige instelling een PEP is dan wel gelieerd aan is. Dan kun je dus wel spreken van aanwezigheid van (het familielid of naast geassocieerde van) de PEP in Nederland. In een aantal gevallen gaat het in deze tweede categorie om familieleden in Nederland die financieel worden ondersteund door een PEP in het buitenland, terwijl er *bad press* te vinden is over deze PEP. Andere voorbeelden zijn Nederlandse of buitenlandse PEP's die zelf (zakelijke) transacties uitvoeren in Nederland en *bad press* op hun naam hebben staan.

Het is opvallend dat veel VT's zijn gemeld naar aanleiding van *bad press*. Alleen het zijn van PEP is niet voldoende om te melden conform de Wwft. Een additioneel (subjectief) haakje is nodig. Dat wordt vaker gevonden in *bad press* dan bijvoorbeeld in eigen onderzoek dan wel risico inschatting.

Tot slot, het eventuele gronddelict vindt in bijna alle gevallen plaats in het buitenland en het is lastig te achterhalen of de opbrengsten van dat gronddelict de gelden zijn die hierheen stromen. Om die reden hebben facilitators een extra belangrijke taak om deze gelden zo veel als mogelijk buiten het Nederlandse systeem te houden.

Literatuur

APG (2004). *Annual Typologies Report 2003-2004*.

Choo, K.R. (2008). Politically exposed persons (PEPs): risks and mitigation. *Journal of Money Laundering Control*, 11(4), pp. 371-387.

Choo, K.R. (2010). *Challenges in dealing with politically exposed persons*. Australian Institute of Criminology: Trends & Issues in crime and criminal justice.

FATF (2011). *Laundering the Proceeds of Corruption*. Paris: FATF.

FATF (2013, juni). *Politically exposed persons (recommendations 12 and 22)*. Paris: OECD/FATF.

FATF (2022, maart). *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation*. Paris: FATF.

Menz, M. (2021). Show me the money – managing politically exposed persons (PEPs) risk in UK financial services. *Journal of Financial Crime*, 28(4), pp. 968-980.